

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerimizin karşılaştıkları sorunların çözüme kavuşması, her yıl azalmakta olan hayvan sayısına bağlı olarak süt üretimindeki düşüşün önüne geçilmesi ve üretimin artırılabilmesi amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için Anayasa'nın 98 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederim. 18/10/2023

Op.Dr.Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili

Ülkemizde geçtiğimiz yıl 1 milyon kadar anaç hayvanın (süt ineğinin) kesime gittiği tahmin ediliyor, buna paralel olarak da süt üretiminde % 10'luk bir azalma olduğu, yanı sıra ülkemizdeki hayvan yetiştiricisi ve süt üreticisi sayısının dramatik bir şekilde azaldığı biliniyor.

Ülkemizdeki sütle ilgili düzenlemeleri (politikaları) Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki Ulusal Süt Konseyi belirliyor. Bu konseyin halihazırda süt için belirlediği satış fiyatı litre başına 11 Lira 50 Kuruş, maliyeti ise 10 Lira 33 Kuruş'tur. Çok iyimser şartlarda dahi hesaplanan litre başına yaklaşık 1 Lira'nın kazanılması dahi pratikte mümkün olmamaktadır.

Süt üretimindeki girdi maliyetlerinin % 55'i yem, % 45'i ise diğer kalemlerdir. Yemin ise hammaddesinin başta soya ve arpa olmak üzere önemli bir kısmı ithaldir ve % 60'ı ihtiva etmektedir. Öte yandan diğer maliyetler içerisindeki işçilik, veteriner hizmetleri ve akaryakıtın da dikkate değer bir kısmı dövize endekslidir. Bu itibarla ülkemizde üretilen sütün maliyetinin yarısından fazlasının dövize bağlı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Yanı sıra et ihtiyacının karşılanmasında da yanlış politikalar sebebiyle ithalat kültürü hakim olmuş, özellikle Latin Amerika'dan başta angus olmak üzere yüzbinlerce canlı hayvan ithal edilmiştir. Bu politikaların sürdürülebilir olması halkımıza en önemli protein kaynağı olan et ve sütün kaliteli ve ucuz bir şekilde sağlanabilmesi mümkün görünmemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye’de 2020 yılında 18.157.971 büyükbaş hayvan yetiştirilmekte iken, 2022 yılında bu sayı 17.023.791’e düşerek, büyükbaş hayvan sayımız 1.134.180 azalmıştır. Yine 2021 yılında yetiştirilen 57.519.204 küçükbaş hayvan sayımız, 2022 yılında 56.265.750’ye düşerek, küçükbaş hayvan sayımız 1.253.454 baş azalmıştır.

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde;2022 yılında bir önceki yıla göre; Yerli Koyun’da 453.945 baş, Merinos’ta 35.857 baş, Kıl Keçi sayısında 731.749 baş ve Tiftik Keçi sayısında 31.903 baş azalma olmuştur. Yetiştirilen küçükbaş hayvan sayımız 1 milyon 253 bin 454 baş azalmıştır.

Yem ithalatı ile birlikte akaryakıt fiyatlarının aşırı bir şekilde artması sebebiyle hayvan yetiştiricilerimiz, hayvanlarını yeterince besleyemedikleri için süt ineklerini dahi kesime göndermek zorunda bırakılmıştır.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayılarımızın azalmasına bağlı olarak, çiğ süt üretimimiz; 2022 yılında 21.563.492 ton olarak gerçekleşmiş, 2021 yılına göre 1.636.814 ton, 2020 yılına göre ise 1.940.298 ton azalmıştır.

2023 yılı Ocak-Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre içme sütü üretimi % 2,2, tereyağı üretimi de % 11,7 azalmış, bir önceki ay 835 bin 878 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı Ağustos ayında %1,4 azalarak 823 bin 967 ton olmuştur.

Türk hayvan yetiştiricisinin ve süt üreticisinin korunabilmesi, halkımıza kaliteli ve ucuz et ve süt temin edilebilmesi, artan gıda enflasyonu ile rasyonel bir şekilde mücadele edilebilmesi için gerekli politikaların oluşturulması için Meclis Araştırması açılmasını talep ediyorum.